

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій

ЖИЛЬЦОВ

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ (ФІЛОСОФІЯ ХІХ ст.)

для студентів

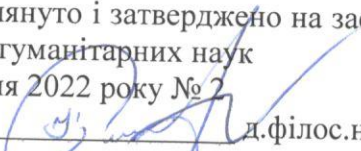
спеціальності	033 Філософія
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	033.00.01 Філософія

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>0864/22</u>
<u>Жильцов</u> (підпис) • (прізвище, ініціали)
« » 20 <u>22</u> р.

Розробники: Додонов Роман Олександрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства

Викладачі: Додонов Роман Олександрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол від 13 вересня 2022 року № 2
Завідувач кафедри д.філос.н., проф. Іван ОСТАЦУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

13. 09.20 22р.

Гарант освітньо-професійної програми

 Ярослав ПАСЬКО

Робочу програму перевірено

13. 09.20 22р.

Заступник декана

 Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	II	-
Семестр	3	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	10	-
Самостійна робота	46	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета навчальної дисципліни

Мета – формування системи понять, знань, умінь і навичок в галузі історії стародавньої філософії.

Завдання викладання курсу передбачають формування у здобувачів наступних загальних і фахових компетентностей:

ЗК-01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-03. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК-14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК-01. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

СК-02. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК-03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

СК-04. Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій.

СК-05. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

СК-07. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

СК-08. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК-10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК-11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-01. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.

ПРН-03. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.

ПРН-04. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.

ПРН-06. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.

ПРН-08. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН-10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

ПРН-11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН-13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

ПРН-15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. І. Канта – засновник німецької класичної філософії							
Тема 1. Німецька класична філософія. Теоретична філософія І. Канта	13	2	2	4			5
Тема 2. Практична філософія І. Канта	9	2		2			5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	24	4	2	6			10
Змістовий модуль 2. Філософія Й.Г.Фіхте та Ф.В.Й.Шеллінга							
Тема 3. Філософські погляди Й.Г. Фіхте	9	2		2			5
Тема 4. Філософські ідеї Ф.В.Й. Шеллінга	11	2	2	2			5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	22	4	2	4			10
Змістовий модуль 3. Філософія Г.В.Ф. Гегеля і Л. Фойєрбаха							
Тема 5. Філософська система Г.В.Ф.Гегеля	17	4	2	6			5
Тема 6. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха	9	2		2			5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	28	6	2	8			10
Змістовий модуль 4. Некласична філософія XIX ст.							
Тема 7. Філософські ідеї позитивізму	10	2	2	2			4
Тема 8. Філософія марксизму	10	2		4			4
Тема 9. Філософська герменевтика XIX ст.	6			2			4
Тема 10. «Філософія життя»	8	2		2			4
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	36	6	2	10			16
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	10						
Усього	120	20	8	28			46

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. І. Канта – засновник німецької класичної філософії

Тема 1. Німецька класична філософія. Теоретична філософія І. Канта

Місце німецької класичної філософії в світовому філософському процесі. Загальна характеристика німецької класичної філософії. Активність свідомості. Діалектика. Становлення філософської системи І.Канта докритичного періоду. Постать І.Канта: основні чинники, що вплинули на формування творчого потенціалу. Періодизація розвитку кантівської філософської думки. Основні тематичні цикли у творчості І.Канта до критичного періоду: природничонаукова проблематика, метафізична проблематика, перед-критичні ідеї. Особливості філософської системи І.Канта критичного періоду. Основні проблеми «Критики чистого розуму». Вчення Канта про апріорні форми споглядання. Відмінності апріорного та апостеріорного знання. Сутність трансцендентальної філософії та її основні складові. Поняття трансцендентальної естетики та її зміст. Сутність трансцендентальної логіки та її зміст. Вчення І.Канта про категорії. Сутність трансцендентальної діалектики І.Канта. Відмінності іманентного, трансцендентного та трансцендентального. Зміст трансцендентальних понять та трансцендентальних ідей. Відмінності категоричних та гіпотетичних умовиводів. каузальний взаємозв'язок ідеї свободи з моральними законами. Ідеал чистого розуму та його властивості. Критика І.Кантом теології, основаної на спекулятивних принципах розуму.

Тема 2. Практична філософія І.Канта

Філософія моралі І.Канта: загальна характеристика. Історія написання і структура «Критики практичного розуму». Метафізика моральності І.Канта. Категоричний імператив І.Канта в контексті усвідомлення автономії волі. Відмінність категоричного та гіпотетичного імперативу. Основний закон чистого практичного розуму. Сутність Бога як категорії морального. Естетика І.Канта. Історія написання, структура «Критики здатності судження» та її предметне поле. Поняття здатностей душі та їх класифікація. Аналітика естетичної здатності судження. Поняття геніальності в категоріях мистецтва. Антропологія і філософія історії І.Канта. Основні ідеї та структура «Антропології з прагматичної точки зору». Тлумачення Кантом сутності історичного процесу. Зміст ідеї загальної історії у всесвітньо-громадянському плані. Теорія «вічного миру» Канта: утопія чи реальність. Вплив ідей І.Канта на подальший розвиток філософської думки.

Змістовий модуль 2. Філософія Й.Г. Фіхте та Ф.В.Й. Шеллінга

Тема 3. Філософські погляди Й.Г. Фіхте

Основні етапи життя та філософської творчості Фіхте. Вплив ідей Французької революції на світоглядні орієнтації Фіхте. Ставлення Фіхте до кантівської критичної філософії. Структура філософської системи Фіхте та її особливості. Поняття науковчення та його основні принципи. Практична філософія Фіхте. Свобода як основа моральності особистості та моралі суспільства. Право та мораль як основні регулятори суспільного життя. Свіість як категорія моралі та моральності. Сутність філософії історії Фіхте. Історичний процес як маніфестація розуму. Відношення філософії історії Фіхте до філософії історії Канта.

Тема 4. Філософські ідеї Ф.В.Й. Шеллінга

Місце Шеллінга у німецькій класичній філософії. Життєвий шлях Шеллінга. «Система трансцендентального ідеалізму»: структура та основні ідеї. Специфіка трансцендентального ідеалізму Шеллінга щодо філософської системи Фіхте. Натурфілософія Шеллінга і проблема теоретичного природознавства. Мистецтво, релігія та філософія - форми самоусвідомлення індивіда як абсолютного суб'єкта. Проблема свободи у Шеллінга та вплив ідей Фіхте на її формування. Співвідношення людської свободи і походження зла. Проблема співвідношення «кінцевого Я» та «абсолютного Я» у Фіхте та Шеллінга. Філософія міфології та філософія одкровення Шеллінга. Поняття філософії міфології та можливі напрями її аналізу. Поетичне, алегоричне та історичне тлумачення міфу. Сутність релігії у Шеллінга та джерела її походження. «Філософія мистецтва Шеллінга»: структура та основні ідеї. Метод конструювання у естетичних дослідженнях Шеллінга. Мистецтво як завершення становлення світового духу. Види і жанри мистецтва та їх органічний взаємозв'язок. Ідея краси як втілення в кінечному нескінченності. Вплив ідей Шеллінга на подальший розвиток філософської думки.

Змістовий модуль 3. Філософія Г.В.Ф. Гегеля і Л. Фюрбаха

Тема 5. Філософська система Г.В.Ф. Гегеля

Життєвий шлях та основні етапи філософського розвитку. Вплив Гегеля на розвиток німецької та світової філософії. «Феноменологія духу» як вступ до філософської системи Гегеля: історія написання, структура та основні ідеї. Проект філософії як науки. Метод Гегеля. Проблема свідомості та її форми. Етапи реалізації самосвідомості. Історичні форми набуття свідомістю свободи. Історичні форми становлення духу. Абсолютний Дух: сутність та етапи розвитку. «Наука логіки»: історія створення, структура та основні ідеї. Загальне поняття логіки. Історія як предметне втілення логічного саморозвитку ідеї.

Система категорій Гегеля. Сутність істини. «Філософія історії»: зміст, структура, основні ідеї. Історія як саморозвиток об'єктивного духу. Фази розвитку свободи у історичному процесі. Історія філософії Гегеля. Сутність історії філософії у «Лекціях з історії філософії» та її періодизація. «Філософія релігії»: зміст, структура, основні ідеї. Зв'язок «Філософії релігії» з ранніми працями Гегеля. Співвідношення філософії релігії та позитивної релігії. Форми релігійної свідомості. Сутність культу в релігії. Особливості взаємовідносин релігії і держави. Вплив ідей Гегеля на подальший розвиток філософської думки.

Тема 6. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха

Філософія Л. Фойєрбаха як закономірний наслідок ідейних трансформацій 30-40-х років у Європі. Життєвий шлях Фойєрбаха та особливості формування його філософських переконань. Критика філософських концепцій Гегеля у антропологічній філософії Л. Фойєрбаха. Л. Фойєрбах про сутність християнства. Антропологізм в філософії Л. Фойєрбаха. Вплив ідей Л. Фойєрбаха на подальший розвиток західноєвропейської філософії.

Змістовий модуль 4. Некласична філософія XIX ст.

Тема 7. Філософські ідеї позитивізму

Загальна характеристика неklasичної європейської філософії XIX ст. Відмінність класики та неklasики. Сутність позитивізму. Три фазиса розумового розвитку людства. «Курс позитивної філософії» Огюста Конта. Специфіка позитивістської методології. Філософські ідеї Герберта Спенсера і Дж. С. Міля. Перший та другий позитивізм. Позитивізм другої хвилі. Емпіріокритицизм Ернста Маха та Рихарда Авенаріуса. Епістемологічна криза як реакція на розвиток науки. Філософія позитивізму та його еволюція (класичний позитивізм, махізм, неопозитивізм, філософія науки).

Тема 8. Філософія марксизму

Неklasичний характер філософії марксизму. Зв'язок філософії марксизму з німецькою класичною традицією. Життєвий шлях К. Маркса та Ф. Енгельса. Діалектичний матеріалізм: «Тези про Фойєрбаха», «Злиденність філософії», «Діалектика природи», «Людвіг Фейєрбах та кінець німецької класичної філософії». Діалектика як система принципів, законів, категорій. Економічні ідеї марксизму: закон додаткової вартості, принцип відчуження праці як результат експлуатації людини людиною, товарний фетишизм, теорія криз. Політичні ідеї марксизму. Матеріалістичне розуміння історії, класова боротьба як рушійна сила суспільного розвитку, диктатура пролетаріату як результат практичного перетворення світу. Вплив ідей марксизму на подальший розвиток філософії.

Тема 9. Філософська герменевтика ХІХ ст.

Герменевтика як філософська теорія розуміння й інтерпретації. Генеза герменевтики. Види герменевтики. «Герменевтичне коло» Фрідріха Аста. Загальна теорія герменевтики Фрідріха Шляйєрмахера. Герменевтичні ідеї Йоганна Густава Дройзена. Вільгельм Дільтей про метод гуманітарних наук. Марбурзька і Баденська школи неокантіанства. Вплив герменевтичних ідей ХІХ ст. на філософську герменевтику ХХ-ХХІ ст. Лінгвістичний поворот в західній філософії. Онтологізація мови.

Тема 10. «Філософія життя»

Критика неklasичною філософією підходу до філософії як «філософії свідомості». Розуміння життя в філософії А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, А. Бергсона, В. Дільтея, Г. Зіммеля, О. Шпенглера. «Філософія життя» як напрямок неklasичної філософії ХІХ ст. Актуальність філософії Артура Шопенгауера та його «Світ як воля та уявлення». «Воля до життя». Трагічність людського життя. «Страх і трепет» Сьорена К'єркегора. Ірраціоналізм Фрідріха Ніцше. Філософування як метод. Основні категорії ніцшеанської філософії: світ, становлення, воля, життя, людина. Концепція надлюдини. Проблема «свободи волі». «Воля до влади». Ресентимент. Імморалізм у моральній філософії Ф. Ніцше. Інтуїтивізм Анрі Бергсона («Матерія і пам'ять», «Творча еволюція», «Духовна енергія»).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності студента	к-сть за балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць
Відвідування лекції	1	2	2	2	2	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	2	2	4	4	5	5
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	3	30	2	20	4	40	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	81	-	70	-	93	-	114
Максимальна кількість балів: 358									
Розрахунок коефіцієнту = $20/358 = 0,056$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Формою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної науково-дослідної роботи у формі *реферату* на відповідну тему, презентації у програмі PowerPoint чи SMART Notebook і має сприяти розвитку пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критичного мислення.

Написання рефератів та тез доповіді має на меті виробити у студентів навички самостійної розробки обраних ними наукових тем, безпосередньої роботи з текстами крізь призму досліджуваної проблематики. Разом з тим, написання реферату передбачає викладення студентами своїх власних думок і свого особистого бачення обраної проблеми та шляхів її розв'язання.

6.3. Завдання до самостійної роботи

СР 1. Німецька класична філософія. Теоретична філософія І.Канта.

На основі творчого опрацювання «Критики чистого розуму» І.Канта підготувати письмову роботу (10-15 стор. друкованого тексту з посиланнями на цитоване першоджерело) на тему: **«Сутність філософської системи І.Канта»** з такими змістовними частинами:

Вступ – Актуальність проблеми (коротко, до 1 стор), об'єкт, предмет, мета, завдання означеної письмової роботи.

Розділ 1. Історія написання і структура «Критики чистого розуму» .

Розділ 2. Вчення Канта про апіорні форми споглядання

Розділ 3. Вчення І.Канта про категорії.

Розділ. 4 Сутність трансцендентальної діалектики І.Канта.

Висновки

Список використаних джерел

Термінологічний словник (зазначити визначення базових понять та категорій для засвоєння теми)

СР 2. Практична філософія І.Канта

На основі творчого опрацювання «Критики практичного розуму» І.Канта підготувати письмову роботу (10-15 стор. друкованого тексту з посиланнями на цитоване першоджерело) на тему: **«Філософія моралі І.Канта»**

Вступ – Актуальність проблеми (коротко, до 1 стор), об'єкт, предмет, мета, завдання означеної письмової роботи.

Розділ 1. Історія написання і структура «Критики практичного розуму» .

Розділ 2. Метафізика моральності І.Канта

Розділ 3. Категоричний імператив І.Канта в контексті усвідомлення автономії волі.

Розділ. 4 Сутність Бога як категорії морального.

Висновки

Список використаних джерел

Термінологічний словник (зазначити визначення базових понять та категорій для засвоєння теми).

СР 3. Філософські погляди Й.Г. Фіхте

На основі творчого опрацювання філософської спадщини Й. Фіхте підготувати письмову роботу (10-15 с. друкованого тексту з посиланнями на цитоване першоджерело) на тему: «*Філософська система Й. Фіхте*»

Вступ – Актуальність проблеми (коротко, до 1 стор), об'єкт, предмет, мета, завдання означеної письмової роботи.

Розділ 1. Порівняльна характеристика єнського і берлінського періодів філософської творчості Фіхте.

Розділ 2. Поняття науковчення та його основні принципи

Розділ 3. Свобода як основа моральності особистості та суспільства.

Розділ. 4 Сутність філософії історії Й.Фіхте.

Висновки

Список використаних джерел

Термінологічний словник (зазначити визначення базових понять та категорій для засвоєння теми)

СР 4. Філософські ідеї Ф.В.Й. Шеллінга

На основі творчого опрацювання філософської спадщини В. Шеллінга підготувати письмову роботу (10-15 стор. друкованого тексту з посиланнями на цитоване першоджерело) на тему: «*Філософська система В. Шеллінга*»

Вступ – Актуальність проблеми (коротко, до 1 стор), об'єкт, предмет, мета, завдання означеної письмової роботи.

Розділ 1. Місце В.Шеллінга у німецькій класичній філософії .

Розділ 2. Система трансцендентального ідеалізму

Розділ 3. Натурфілософія Шеллінга і проблема теоретичного природознавства.

Розділ. 4 Філософія міфології та філософія одкровення Шеллінга.

Висновки

Список використаних джерел

Термінологічний словник (зазначити визначення базових понять та категорій для засвоєння теми)

СР 5. Філософська система Г.В.Ф.Гегеля

На основі творчого опрацювання «Філософії релігії» Гегеля підготувати письмову роботу (10-15 стор. друкованого тексту) з відповідями на наступні питання:

- Охарактеризуйте співвідношення філософії релігії до філософської системи.
- Охарактеризуйте співвідношення філософії релігії та позитивної релігії.
- Визначте основні складові загального поняття релігії.
- У чому полягає сутність бога?
- Охарактеризуйте форми релігійної свідомості.
- Як реалізується сутність культу в релігії?
- Охарактеризуйте особливості взаємовідносин релігії і держави.
- Які види релігійних дійств відносяться до безпосередньої релігії?
- Чому китайська релігія постає як релігія міри?
- Охарактеризуйте зміст релігії фантазії і особливості її культу.

СР 6. Антропологічний матеріалізм Л.Фоєрбаха

Прочитати текст праці Л. Фоєрбаха «Сутність християнства». Зробити конспект прочитаного матеріалу. Написати есей (до 2 стор.) на тему: «Не Бог створив людину, а людина – бога».

СР 7. Філософські ідеї позитивізму

На підставі ознайомлення з ідеями О. Конта про розумовий розвиток людства розкрийте зміст трьох його фазисів (теологічний, метафізичний, позитивний), порівнявши мету, зміст і методи кожного з етапів. Результат подайте у вигляді таблиці.

СР 8. Філософія марксизму

На основі опрацювання творчої спадщини К.Маркса та Ф.Енгельса підготувати письмову роботу (10-15 стор. друкованого тексту) з відповідями на наступні питання:

- Вказати визначення виробництва (за К.Марксом).
- Зазначити визначення товару.
- Проаналізувати зміст товарного фетишизму.
- Назвати основні функції грошей у суспільстві.
- Охарактеризувати загальну формулу формування капіталу.
- Визначити основні ідеї «Капіталу» К.Маркса.
- Дати визначення простої форми вартості товару.
- Охарактеризувати форму вартості продукту праці у буржуазному способі виробництва.
- Проаналізувати основні ідеї «Маніфесту комуністичної партії».

СР 9. Філософська герменевтика ХІХ ст.

Порівняйте внесок у розвиток герменевтики ХІХ століття таких мислителів як Фрідріх Аст, Фрідріх Шляйєрмахер, Йоганн Густав Дройзен, Вільгельм Дільтей. Результат подайте у вигляді таблиці.

СР 10. «Філософія життя»

На основі опанування лекційного матеріалу та опрацювання джерел порівняйте тлумачення категорії «життя» в філософії А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, А. Бергсона, В. Дільтея, Г. Зіммеля, О. Шпенглера. Результат подайте у вигляді таблиці.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Орієнтовний перелік питань:

1. «Діалектика природи»: історія створення, основні ідеї
2. «Загальна» і «трансцендентальна» логіка. Система категорій І. Канта
3. «Капітал» К.Маркса: історія створення, структура, основні ідеї

4. «Критика практичного розуму» І. Канта: історія створення, структура, основні ідеї
5. «Критика чистого розуму» І. Канта: історія створення, структура, основні ідеї
6. «Маніфест комуністичної партії» історія створення, основні ідеї
7. «Наука логіки» Гегеля: історія створення, структура, основні ідеї
8. «Феноменологія духу» Гегеля: історія створення, структура, основні ідеї
9. «Філософія права» Гегеля: історія створення, структура, основні ідеї
10. «Філософія релігії» Гегеля: історія створення, структура, основні ідеї
11. Антропологічний матеріалізм Л. Фюрбаха
12. Відношення науковчення до критичної філософії І.Канта
13. Вплив Гегеля на розвиток німецької та світової філософії
14. Вплив ідей марксизму на подальший розвиток філософії
15. Вчення про простір і час
16. Два періоди у творчості І.Канта: порівняльна характеристика
17. Діалектика Гегеля
18. Розсудок і розум. Вчення про антиномії І.Канта.
19. Економічні ідеї марксизму: загальна характеристика
20. Естетика І.Канта
21. Життєвий шлях та становлення філософської системи Л.Фюрбаха
22. Ідеї філософії релігії І.Канта
23. Інтерпретація ідей І.Канта у вітчизняній духовно-академічній філософії
24. Історична доля гегелівської філософії
25. Історична доля фіхтеанства
26. Категоричний імператив І.Канта у категоріях моралі та моральності
27. Космогонічна гіпотеза І.Канта
28. Критика ідей Гегеля у Л.Фюрбаха
29. Місце практичної філософії в філософській системі Фіхте
30. Натурфілософія докритичного періоду творчості І. Канта
31. Натурфілософія Шеллінга і проблема теоретичного природознавства
32. Німецька філософія Нового часу та сучасна світова філософська думка
33. Осмислення природи міфологічного у ранніх працях Шеллінга
34. Основні етапи життя і філософської творчості Фіхте
35. Основні принципи теорії пізнання Гегеля
36. Основні фази становлення духу за Гегелем
37. Політичні ідеї марксизму: загальна характеристика
38. Поняття антропології у Канта та її структура
39. Поняття здатностей душі та їх класифікація
40. Поняття науковчення у Фіхте та його основні принципи
41. Поняття суб'єктивного, об'єктивного, абсолютного духу у Гегеля
42. Проблема свободи у І.Канта
43. Проблема співвідношення моралі і права в практичній філософії Фіхте
44. Система категорій Гегеля
45. Система трансцендентального ідеалізму Шеллінга
46. Співвідношення церкви і держави у Гегеля

47. Становлення філософських поглядів К.Маркса та Ф.Енгельса
48. Сутність історії філософії у «Лекціях з історії філософії» Гегеля
49. Сутність релігії у Л. Фейербаха
50. Сутність свободи у Фіхте та її співвідношення з мораллю і моральністю
51. Сутність свободи у Шеллінга
52. Сутність філософії міфології Шеллінга
53. Трансцендентальна естетика. Вчення Канта про апіорні форми споглядання.
54. Другий позитвізм
55. Філософські погляди Дж. С. Міля
56. Філософська спадщина Шеллінга: загальна характеристика
57. Три фазиси розумового розвитку людства О. Конта
58. Сутність позитивізму
59. Герменевтика В. Дільтея
60. Концепція «надлюдини» Ф. Ніцше.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Загальний обсяг роботи студента – 120 год., 3 них контактні – 56 год. (лекції – 20 год., семінари – 8 год., практичні – 28 год.). Самостійна робота – 46 год., модульний контроль – 8. Семестровий контроль (екзамен) – 10.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. І. Канта – засновник німецької класичної філософії		Змістовий модуль 2. Філософія Й.Г.Фіхте та Ф.В.Й.Шеллінга		Змістовий модуль 3. Філософія Г.В.Ф. Гегеля і Л. Фюрбаха			Змістовий модуль 4. Некласична філософія XIX ст.						
	Лекції (теми, бали)	Німецька класична філософія. Теоретична філософія І. Канта (1 бал)	Практична філософія І.Канта (1 бал)	Філософські погляди Й.Г. Фіхте (1 бал)	Філософські ідеї Ф.В.Й. Шеллінга (1 бал)	Філософія Г.В.Ф.Гегеля (2 бали)	Антропо логічний матеріал ізм Л. Фюрбаха (1 бал)	Філософські ідеї позитивізму (1 бал)	Філософія марксизму (1 бал)	Філософська герменевтика XIX ст. (1 бал)	«Філософія життя» (1 бал)			
Семінарські заняття (теми, бали)	Німецька класична філософія. Теоретична філософія І. Канта (11 балів)	-	-	Філософські ідеї Ф.В.Й. Шеллінга (11 балів)	Філософія Г.В.Ф.Гегеля (11 балів)	-	Філософські ідеї позитивізму (11 балів)	-	-	-	-	-	-	
Практичні заняття (теми, бали)	ПЗ 1 (11 балів)	ПЗ 2 (11 балів)	ПЗ 3 (11 балів)	ПЗ 4 (11 балів)	ПЗ 5 (11 балів)	ПЗ 6 (11 балів)	ПЗ 7 (11 балів)	ПЗ 8 (11 балів)	ПЗ 9 (11 балів)	ПЗ 10 (11 балів)	ПЗ 11 (11 балів)	ПЗ 12 (11 балів)	ПЗ 13 (11 балів)	ПЗ 14 (11 балів)
Самостійна робота	СР 1 (5 балів)	СР 2 (5 балів)	СР 3 (5 балів)	СР 4 (5 балів)	СР 5 (5 балів)	СР 6 (5 балів)	СР 7 (5 балів)	СР 8 (5 балів)	СР 9 (5 балів)	СР 10 (5 балів)	СР 11 (5 балів)	СР 12 (5 балів)	СР 13 (5 балів)	СР 14 (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)						
Підсумковий контроль	Іспит													

8. Рекомендовані джерела

Основні

- Історія філософії: Підручник. За редакцією В.І.Ярошовця. К., 2002.
Карась А. Філософія: предмет та історія: Текст лекцій. – Львів, 1994.
Надольний, Іван. Філософія. Київ: Вікар, 1997.
Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Навч. посібник. – Львів, 2009.
Скотний В. Філософія: історичний і систематичний курс. – К., 2005.
Татаркевич, Владислав. Історія філософії. Львів: Свічадо, 2006.
Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред. Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.). – Львів, 1994. – ч. 1.
Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.

Додаткові

- Волинка, Г. Філософські науки: Посібник для аспірантів і пошукувачів / Г.Волинка, Н.Мозгова, Ю.Федів. К.: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2005. 104 с.
Волинка, Г.І. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика : підручник для студентів вузів / Г. І. Волинка, В. І. Гусев, І. В. Огородник, Ю. О. Федів ; за ред. Г. І. Волинки. К. : Вища школа, 1999. 624 с.
Гегель, Георг Вільгельм Фрідріх. Основи філософії права або природне право і державознавство. Київ: Юніверс, 2000.
Гегель, Георг Вільгельм Фрідріх. Феноменологія духу. Київ: Основи, 2004.
Гусев В. І. Вступ до метафізики. К., 2004.
Забужко О. С. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франківський період / АН України Ін-т філософії. К. Наук. думка, 1992. 118 с.
Зимель, Георг. Філософія грошей. Київ: Фоліо, 2019.
Історія філософії: Підручн. / За ред. В. І. Ярошовця. – К.: Видавник ПАРАПАН, 2002.
Історія філософії: Словник / За ред. В. І. Ярошовця. – К.: Знання України, 2006.
Кант, Іммануїл. Критика чистого розуму. Київ: Юніверс, 2000.
Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. – К., 2005.
Кушаков, Ю.В. Історико-філософська концепція Л.Фоєрбаха. Теорія. Методологія. Конкретні результати. – К.: Вища школа, 1981.
Ніцше, Фрідріх. Так сказав Заратустра. Київ: Основи, 1993.
Рассел Б. Історія західної філософії. К., 1995. 759 с.
Тьонніс, Фердинанд. Спільнота та суспільство. Київ: Дух і Літера, 2005.
Філософія Артура Шопенгауера та сучасність: колект. моногр. (за ред. А. Карася). – Львів, 2012.
Шинкарук, В.І. Теорія познання, логика и диалектика И.Канта. К.: Наукова думка, 1974.
Шинкарук, В.І. Логіка, діалектика і теорія пізнання Гегеля. – К., 1964.

Джерела іноземними мовами

Agassi J, Jarvie IC. The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the social sciences* 2019, 49 (5), pp.413-433.

Gatley J. The Educational Value of Analytic Philosophy *Journal: Journal of the American Philosophical Association* 2021. Volume 7. Issue 1, pp. 59-77.

Gordana Dodig-Crnkovic, Marcin J. Schroeder. Contemporary Natural Philosophy and Philosophies. *Philosophies* 2018, 3(42), pp.2-4; <https://doi.org/10.3390/philosophies3040042>

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. *Vorlesungen über die Geschichte der Philosophie*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2013.

Herder, Johann Gottfried von. *Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit*. Zenodot Verlagsgesellschaft, 2017.

Kant, Immanuel. *Idee zu einer allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht*. Leipzig: Meiner, 1917.

Kant, Immanuel. *Die Metaphysik der Sitten*. Zenodot Verlagsgesellschaft, 2016.

Kant, Immanuel. *Die Religion innerhalb der Grenzen der bloßen Vernunft*. Hamburg: Felix Meiner, 2017.

Kant, Immanuel. *Kritik der praktischen Vernunft*. Riga: Hartknoch, 1788.

Kant, Immanuel. *Kritik der Urteilskraft*. Hamburg: Felix Meiner, 2006.

Kierkegaard, Søren Aabye. *Frygt Og Bæven: Dialektisk Lyrik*. Ulan Press, 2012.

Lim D. Experimental philosophy and philosophy of religion. *European journal for philosophy of religion* 2017, 9 (3), pp.139-158.

Mollgaard E. The Uneasy Relation between Chinese and Western Philosophy. *Journal of comparative philosophy* 2021, 20 (3), pp.377-387.

Scheler, Max Ferdinand. *Die Stellung des Menschen im Kosmos*. Hamburg: Felix Mainer, 2018.

Scheler, Max Ferdinand. *Vom Ewigen im Menschen*. Leipzig: Der Neue Geist, 1921.

Schopenhauer, Arthur. *Die Welt als Wille und Vorstellung*. Leipzig: Bibliographischen Institut & F.A. Brockhaus, 1819.

Simmel, Georg. *Das Problem der historischen Zeit*. Berlin: Reuther & Reichard, 1916.

Simmel, Georg. *Die Probleme der Geschichtsphilosophie*. Leipzig: Verlag von Duncker und Humblot, 1906.

Simmel, Georg. *Vom Wesen des historischen Verstehens*. Mittler, 1918.

Spencer, Herbert. *Social Statics: The Man Versus the State*. University Press of the Pacific, 2003.

Spencer, Herbert. *The Study of Sociology*. University of Michigan Library, 2005.

Spengler, Oswald. *Der Untergang des Abendlandes*. München: Beck, 1922.

Stoljar D. Philosophy as Synchronic History. *Journal of the American Philosophical Association* 2021, Volume 7, Issue 2. pp.155-172.

